

Оцінювання навчання

Програма вебінарів
«ІКТ У ПЕДАГОГІЦІ»

2022 р.

Д-р Мінна Лаккала та д-р Лііса Іломякі, Гельсінський університет

Досвід фінських учителів з оцінювання під час дистанційного навчання

Інтерв'ю з вісьмома вчителями початкової школи (Luoma, 2021)

Збір інформації щодо оцінювання

Іспити та тести: запитання надсилаються на мобільний телефон, відповіді надаються на папері з увімкненою камерою (молодші школярі), електронні іспити (старші школярі), іспит із відповідями на папері - надсилаються як фотографія за допомогою WhatsApp.

Голосові записи та відео: голосові записи добре працюють з молодшими школярами, хороші для оцінювання навичок читання; відео добре підходять для учнів старшого віку.

Повернення виконаних завдань: здебільшого шляхом відправлення фотографій учнями; зручно, коли учні виконують багато завдань

Оцінювання процесу навчання

Візуалізація процесу: серйозний виклик, який важко враховувати під час оцінювання; можлива деякою мірою на відеосесіях з кількома учнями; несподівані сюрпризи, що стосуються навичок саморегуляції учнів у порівнянні з поведінкою в класі.

Невизначеність: оцінювання процесу пов'язане з труднощами або неможливе, у виняткових обставинах потрібна гнучкість.

Зворотний зв'язок від батьків: надали додаткову інформацію, особливо щодо учнів з поганою успішністю; також були деякі сюрпризи порівняно з очікуваннями вчителя.

Взаємодія: перехід до взаємодії, опосередкованої технологіями, кардинально змінив можливості моніторингу процесу; відповіді учнів під час самооцінювання дали деяку інформацію про їхню роботу та процес загалом

Продовження... Досвід фінських учителів з оцінювання під час дистанційного навчання

Участь учнів в оцінюванні

Самооцінювання: використовується часто та по-різному (запитання, повідомлення, емоджі, опитування); фокусується на способах роботи, плануванні роботи, управлінні часом, досвіді дистанційного навчання, почуттях, участі (наприклад, поставте собі оцінку, навчальний щоденник, рефлексія щодо відео).

Взаємооцінювання: використовується дуже мало, сприймається як важке для організації; наприклад, групове письмове завдання із взаємооцінюванням і зворотним зв'язком від однокласників у 5-му класі; презентації на відеозустрічі

Супровід і підтримка учнів

Надання зворотного зв'язку: труднощі з формувальним оцінюванням, оскільки процес не візуалізується; учні не реагують на зворотний зв'язок щодо виконаних завдань; робиться акцент на кінцевому продукті, а не на процесі; негайний зворотний зв'язок утруднений під час відео-зустрічей; наприклад, емоджі, короткі або довші коментарі, письмові відгуки про виконані завдання, усний зворотний зв'язок можливий у разі роботи в невеликій групі.

Орієнтація на підтримку: учні з високою успішністю можуть залишити сесію, зосередьтеся на тих, хто потребує допомоги; додаткова підтримка, заснована на виконанні завдань.

Вчителі та консультанти з питань спеціальної освіти: допомога, особливо для учнів з особливими потребами.

Підтримка з боку батьків: потрібна більше, ніж зазвичай, особливо учням з особливими потребами; важко зрозуміти, яка підтримка надавалась учням вдома.

Продовження... Досвід фінських учителів з оцінювання під час дистанційного навчання

Справедливість та етика під час оцінювання

Універсальність: різнопланові методи важче використовувати через відсутність візуалізації процесу та взаємодії; простіше зі старшими учнями, які краще навчаються та володіють цифровими навичками.

Тимчасовий характер виняткових умов: не варто було сильно турбуватися про оцінювання, тому що період дистанційного навчання був коротким.

Пріоритетність в оцінюванні: необхідна у виняткових умовах, а також дозвіл керівництва школи визначати пріоритетність; рішення, що приймаються окремими вчителями або разом із колегами; вміння справлятися з труднощами та ладити один з одним – дуже важливо як для учнів, так і для вчителів.

Акценти оцінювання та співпраця: акцент на кінцевих продуктах та підсумковому оцінюванні: період дистанційного навчання не враховувався під час фінального оцінювання у навчальному році, принаймні меншою мірою; приймати рішення допомагала співпраця між учителями

Потреби в розробці системи оцінювання як для дистанційного, так і для очного навчання

1. Цифрові методи оцінювання
2. Участь учнів в оцінюванні
3. Різномісність в оцінюванні - у дистанційному/онлайн-навчанні, особливо в оцінюванні процесу навчання

Різні концепції

Концепція	Визначення
Оцінювання	Визначення рівня й якості навчання та роботи учнів під час вивчення та/або після завершення навчального розділу, зазвичай із використанням попередньо визначених критеріїв
Оцінки	Визначення оцінки за роботу учнів, що стосується якоїсь частини розділу або всього розділу, або навчального року
Зворотний зв'язок	Відгук, наданий учням щодо їх навчання, роботи та результатів під час вивчення та/або після завершення розділу; може надаватися вчителем або однокласниками
Рефлексія	Оцінювання учнями власного навчання, роботи та результатів під час вивчення та/або після завершення розділу
Загальне оцінювання (evaluation)	Більш загальне поняття, може означати як оцінювання вчителями учнів, так і оцінювання учнями вчителів, викладання або досвіду навчання

Оцінювання спрямовує зусилля учнів з навчання

Онлайн-оцінювання не так сильно відрізняється від «звичайного» оцінювання.

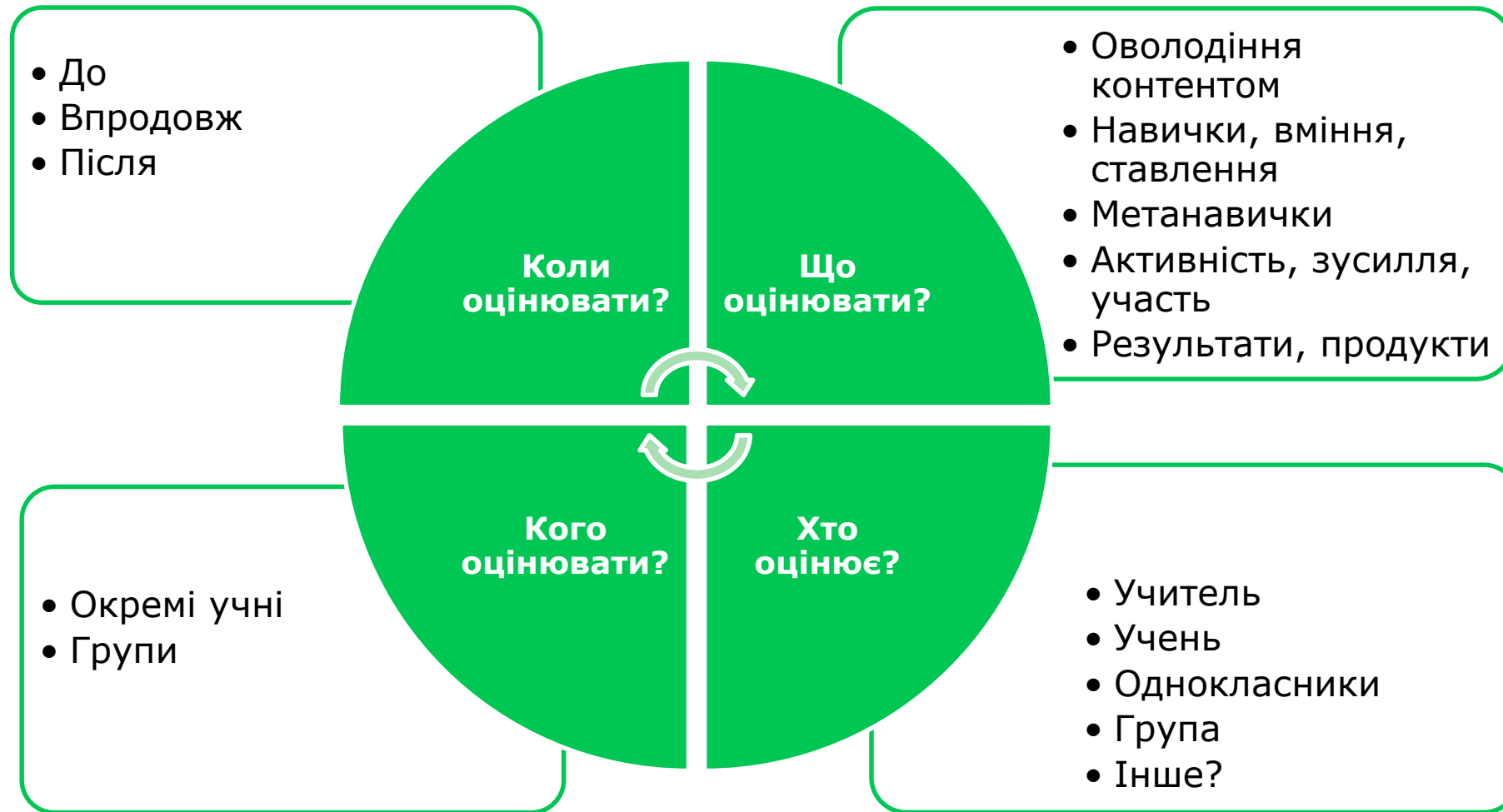
Оцінювання для навчання, а не тільки оцінювання навчання.

Критерії повинні бути зрозумілими як для учнів, так і для батьків та вчителів, а учні повинні бути в курсі критеріїв оцінювання з самого початку. Чіткі методи оцінювання допомагають учням зрозуміти, що необхідно, і таким чином вони також підтримують розвиток навичок навчатися.

Однак важливо чітко пояснити критерії, які враховують рівень підготовки учнів, та допомогти їм задуматися над результатами свого навчання.

Оцінювання впливає на навчання та залучення учнів: учні докладають зусиль, спрямованих на питання, що оцінюються. Оцінювання - це потужний спосіб спрямування навчання

Основні питання щодо оцінювання

Крім того, як оцінювати? - Різні методи оцінювання

Основні види оцінювання

Діагностичне: перед вивченням навчального розділу; надає інформацію про попередні знання та навички учнів; допомагає учням активувати свої попередні знання та пов'язати їх зі змістом курсу (наприклад, учні відповідають на попередню анкету чи вікторину). На рівні початкової школи це може бути у формі, наприклад, жартівливої гри, малюнка або короткої усної презентації.

Формувальне: під час вивчення навчального розділу; основна увага приділяється наданню/отриманню зворотного зв'язку в процесі навчання; зворотний зв'язок як для учня, так і для вчителя; для впливу на навчання та результати навчання (наприклад, учитель коментує проєкти робіт учнів або презентацій у середині процесу).

Підсумкове: після завершення навчального розділу; мета полягає в тому, щоб оцінити, наскільки добре учні засвоїли те, що вони повинні були засвоїти; оцінювання результатів навчання (наприклад, підсумковий текст або анкета для самооцінювання наприкінці курсу)

Оцінювання у фінській освітній програмі

Нова освітня програма (2014) наголошує на **різноманітності методів оцінювання**, а також оцінюванні, яке **спрямовує навчання та сприяє навчанню**. Інформація про успіхи в навчанні кожного учня повинна надаватися учневі та батькам досить часто. Зворотний зв'язок також надається іншими способами, ніж звіти або свідоцтва.

Наприкінці кожного навчального року учні отримують звіт за навчальний рік з **бальною оцінкою** кожного предмета, яка свідчить про те, наскільки добре учень досяг цілей, поставлених на навчальний рік. Для забезпечення справедливого оцінювання були визначені національні критерії оцінки 8 («Добре») з кожного предмета у 6-9 класах.

Для забезпечення рівного підходу до оцінювання **до кінця 9 класу (останній рік базової школи) були розроблені критерії оцінювання для 5, 7, 8 і 9 класів**. Критерії оцінювання описують, які компетентності потрібні для отримання різних оцінок з кожного предмета. Кожен учитель використовує критерії під час формування підсумкової оцінки учня для підсумкового свідоцтва про базову освіту.

<https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-basic-education>

Приклади практик онлайн-оцінювання

Програма вебінарів
«ІКТ У ПЕДАГОГІЦІ»

2022 р.

Д-р Мінна Лаккала та д-р Лііса Іломякі, Гельсінський університет

● ● Переваги взаємооцінювання

Активізує учнів і розвиває загальні та рефлексивні навички

Об'єднує процес навчання та оцінювання воедино

Підтримує ґрунтовний підхід до навчання

Забезпечує зворотний зв'язок для учнів щодо їхнього навчання

Знижує навантаження на вчителів

Вимагає чітких критеріїв оцінювання

Надання та отримання зворотного зв'язку від однокласників

Надання та отримання зворотного зв'язку – найважливіша навичка навчання: той, хто отримує зворотний зв'язок, отримує нові ідеї та намагається поліпшити свій результат. Той, хто надає зворотний зв'язок, вчиться бачити, як інші виконують завдання, піднімається «над» завданням, починає також бачити свій результат повному.

Це підтримує співпрацю учнів та відчуття учнівської спільноти – що важливо при змішаному та онлайн-навчанні!

Вчителю не потрібно все контролювати, читати, коментувати чи оцінювати!

Уважно подумайте над тим, коли необхідний зворотний зв'язок від учителя/експерта, та спрямуйте ресурси вчителя на вирішення цих питань

**Хто оцінює:
однокласники**

● ● **Взаємооцінювання - як?**

Створіть відкриту, комфортну атмосферу! Тоді учні надаватимуть один одному зворотний зв'язок з більшим бажанням та натхненням.

Залучіть учнів до надання зворотного зв'язку одне одному.

Як окремі учні надають зворотний зв'язок окремим учням, так і групи - групам.

Учнів потрібно навчити надавати конструктивний зворотний зв'язок: забезпечте належний супровід та надайте вказівки щодо зворотного зв'язку від однокласників або розробіть керівні принципи разом з учнями.

Виділіть достатньо часу для надання зворотного зв'язку та поліпшення результатів після зворотного зв'язку.

Приклад рекомендацій для учнів

*Почніть з позитивного зворотного зв'язку
Підкресліть сильні сторони
Презентуйте свої власні спостереження, але вони можуть
бути невірними!
Уникайте негативних коментарів про людину
Давайте зворотний зв'язок чітко та доброзичливо*

MINISTRY
OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

Подальші шість слайдів є прикладом методичних рекомендацій, підготовлених для вчителів у рамках проекту з дистанційного навчання

Оцінювання в онлайн-класі: як учитель може стежити за роботою учня?

Автор: Sari Hopeakoski

Приклади: Sari Hopeakoski та Salli Nurminen

2019

Проблема

В онлайн-класі провести традиційні іспити не видається можливим, оскільки вчитель не бачить, що перед учнем, наприклад, відкрита книга.

Як можна було б провести оцінювання?

Рішення

Існує багато варіантів, і на різних курсах оцінювання може бути різним. На початку кожного онлайн-курсу учнів варто поінформувати, як оцінюється курс. Можна оцінювати якісь компоненти роботи, які в подальшому утворять єдине ціле. У гуманітарних та природничих науках уникайте плагіату. Підсумкові іспити з мов можна запланувати таким чином, щоб не було часу надіслати їх комусь іншому або використати перекладач Google. Тести з мов на знання лексики можуть бути дані учневі усно, щоб учитель міг бачити учня. Для швидкого тестування також зручний WhatsApp. Для онлайн-класу добре підходить тестування навичок усного мовлення. Крім того, можуть бути задіяні портфоліо - вони оцінюватимуться під час обговорення результатів самооцінювання між учнем і вчителем

Приклад використання цифрового портфоліо під час оцінювання

Що оцінювати:
метанавички

Sari Hopeakoski та Salli Nurminen

Під час курсу французької мови учні сформували портфоліо, яке складалося з 4 письмових робіт з питань культури, однієї усної презентації про культуру та «Mon grammaire» - банку граматики (власні речення на перевірку граматики). Під час написання письмових робіт учні використовували важливу для них лексику з тем курсу, за допомогою презентацій з культури вони розширили свої знання про французьку культуру, а складання речень дозволяло перевірити їх вміння застосовувати свої знання. Під час обговорення результатів самооцінювання учні отримали особистий зворотний зв'язок та мотивацію для майбутніх курсів перед випускними іспитами

Приклад створення мультфільму для оцінювання

Що оцінювати?

Salli Nurminen

Під час курсу англійської мови учні створили мультфільм, в якому вони тренувалися використовувати зворотні дієслова та перевіряли своє володіння ними. Створення мультфільму супроводжувалося інструкціями, які точно визначали, яким має бути мультфільм: щонайменше шість кадрів, якийсь несподіваний поворот сюжету в історії та шість зворотних дієслів, що використовуються в текстах щонайменше у трьох різних особових формах. Крім того, було розказано, на що саме учневі варто спрямувати зусилля, якщо він прагне отримати більш високий бал: різноманітність мови, зовнішній вигляд мультфільму. Після повернення роботи кожен з учасників курсу дав зворотний зв'язок однокласникам про два мультфільми відповідно до інструкцій. Учні повинні були оцінювати мультфільм згідно з наданими інструкціями. Вони також мали прокоментувати, як можна було б покращити мультфільм. Робота оцінювалась з

- урахуванням оцінок однокласників та оцінки вчителя

Що оцінювати:
навички,
вміння

Приклад оцінювання презентації під керівництвом учителя

Salli Nurminen

Під час курсу англійської мови учні готувалися відповідно до інструкцій презентувати свій будинок (якщо вони не хотіли презентувати будинок, можна було обмежитися планом поверху будинку своєї мрії). В інструкціях вказувалось, скільки (скільки речень) потрібно розповісти про власний будинок чи кімнату, і що під час оцінки презентації буде оцінюватися загальна зрозумілість, а також використання прийменників та дієслів. Виступ було підготовлено заздалегідь: презентація відбувалася в класі - ведучий ходив по своєму будинку або фотографував свою кімнату, розповідаючи про те, що бачить.

Приклад оцінювання метакогнітивних практик, створених у рамках проєкту для учнів старших класів середньої школи

Що оцінювати:
метанавички

Доступний

Оцініть свою власну роботу за допомогою цієї таблиці

Прізвище, ім'я: _____ Дата: _____ Результат, що оцінюється: _____

Використання помилок учнів в оцінюванні та браку знань для підвищення мотивації та навчання, James H. McMillan, 2017, Routledge
Оцінювання, що підтримує помилки, с. 120. **Метапізнання означає свідоме спостереження та регулювання обробки власної інформації**

Як часто я використовую метакогнітивні навички	Рідко або ніколи	Іноді	У більшості випадків	Часто або завжди
Перевіряю критерії оцінювання завдання перед початком роботи				
Якщо чогось не розумію, прошу допомоги в однокласників або вчителя				
Дізнаюся про зроблені помилки				
Перевіряю, чи не зрозумів (зрозуміла) я щось неправильно, чи не допустив (допустила) помилок				
Мені подобається оцінювати результати інших учнів				
З нетерпінням чекаю на зворотний зв'язок щодо результатів моєї роботи чи робочого процесу				
Думаю про те, що я міг (могла) би змінити або вдосконалити в навчанні наступного разу				

Хто оцінює: група
Хто оцінюється:
група

Групове самооцінювання під час вивчення навчального розділу про онлайн-дослідження

Предмет: рідна мова та література. *Тривалість:* чотири уроки по 75 хвилин + домашнє завдання

Учні досліджували різні точки зору на суперечливу тему, використовуючи вебджерела, і задокументували хід свого дослідження в документі Google за допомогою робочого шаблону.

Процес був змодельований з урахуванням етапів онлайн-дослідження: 1) пошук відповідних джерел, 2) оцінювання достовірності джерел, 3) підготовка узагальнення з кількох джерел і 4) презентація узагальнень іншим групам.

Робочий шаблон включав запитання для самооцінювання, на які група повинна була відповідати після кожного етапу (наступний слайд).

Kiili et al. (2022)

Продовження ... запитання для групового самооцінювання після кожного етапу онлайн-дослідження

Хто оцінює: група
Хто оцінюється: група

<p>Пошук</p>	<p>Як нам вдалося сформулювати хороші пошукові запити? Як ми використовували попередні результати пошуку під час розробки пошукових запитів?</p> <p>Як ми використовували інформацію про організації, видавців та зацікавлених сторін при складанні пошукових запитів?</p>
<p>Оцінювання джерел</p>	<p>Наскільки добре ми враховували різні особливості джерел під час оцінювання якості онлайн-текстів? Наскільки добре ми знайшли основну претензію та причини, що її підтверджують?</p>
<p>Узагальнення</p>	<p>Наскільки добре ми знайшли відмінності та спільні риси між різними джерелами? Наскільки добре ми змогли розглянути потенційні пояснення відмінностей?</p>
<p>Навчання та робота в рамках всього проекту</p>	<p>Що ми дізналися про критичне читання в інтернеті та його важливість? Як проект вплинув на наше ставлення до інформації, яка буде знайдена в інтернеті в майбутньому?</p> <p>Як планувалася та координувалася групова робота? Що було успішним? Що було складним і важким? Як члени групи брали участь у спільній роботі? Як розподілялися обов'язки та завдання між членами групи?</p>

Діагностичне оцінювання розуміння за допомогою опитування під час навчального заняття

Що оцінювати:
володіння
контентом

Предмет: фізика. *Тема:* траєкторія. *Тривалість:* уроки по 75 хвилин

- 1) Учитель пояснив деякі основи траєкторії та показав картинку з різними точками (a, b, c, d, e).
- 2) Учитель створив анкету за допомогою застосунку Socrative: *у який момент прискорення м'яча найбільше (варіанти a, b, c, d, e)*. Він поділився посиланням, учні відповіли з мобільних телефонів.
- 3) Не показуючи результат, учитель зазначив, що більшість відповідей були неправильними. Вчитель доручив учням обговорити відповідь у групах і подумати, як Ньютон відповів би на це запитання.
- 4) Учні знову відповіли на це запитання. Зараз більшість відповідей були правильними. Правильну відповідь пояснили.
- 5) Урок продовжився із застосуванням подібної практики до інших питань, пов'язаних із траєкторією

Діагностичне оцінювання: попереднє анкетування

Що оцінювати:
володіння
контентом

Анкета (створена у Google Forms), що включає запитання з множинним вибором з питань авторського права для вчителів.

Учасники курсу відповіли на запитання в інтернеті перед лекцією експерта з цієї теми.

Респондент отримує зворотний зв'язок відразу після відповіді: правильні відповіді та посилання на вебсайти, що містять додаткову інформацію з теми.

Зворотний зв'язок однаковий, незалежно від правильності відповідей.

Доступно англійською мовою

1. What does this marking/entry below mean in the image or material? * 2 pistettä

The image may not be used without permission.

The image may be used, but not for commercial purposes.

The author/maker waives (gives up) all rights to the image or material.

2. Use and display of YouTube videos in teaching 2 pistettä

Youtube videos may not be shown in teaching.

Youtube videos may always be shown in teaching.

The use of Youtube videos in teaching is controversial. The law is "under construction" e.g. in EU countries (2021).

A good practice is to ask the learners to watch the Youtube video themselves from a link shared by the teacher.

● ● Запитання учнів як діагностичне оцінювання

1. Коротко поясніть актуальність і контекст теми навчального розділу: чому явища важливі, як вони взаємопов'язані з іншими явищами, що досліджуються, як співвідносяться з проблемами реального життя тощо.
2. Попросіть учнів написати запитання про явища, які спадають їм на думку: що їх цікавить або що вони хочуть знати з цієї теми - запитання, які потребують пояснень, а не фактів, стільки запитань, скільки спадає на думку.
3. Використовуйте цифровий інструмент для складання списку та збору запитань.
4. Пізніше ці запитання можна використати різними способами: самооцінювання (до, після), робота в групах або теми для проєктних робіт тощо

Підсумкове оцінювання: альтернативи традиційним іспитам

Що оцінювати:
володіння
контентом

Іспит «Конгрес»

- Учні готують та презентують «Документ» відповідно до теми навчального розділу
- Програма планується на основі наданих документів
- Учні проходять підготовку з проведення усних презентацій
- Усний та письмовий зворотний зв'язок (з використанням цифрових інструментів) від учителя + визначеного кола учнів

Вирішення проблем у групах

- Учні готуються, читають про надану тему.
- На іспиті учні отримують завдання (кейс) для розгляду в групі - > оцінка на основі якості усної або письмової відповіді

Іспит із відкритою книгою

- Учні можуть використовувати шкільний зошит на іспиті
- Застосування знань, а не запам'ятовування

Усні іспити

- Учні готуються так само, як і до письмового іспиту
- Почніть із простіших запитань, основний зміст має бути у середині, закінчіть рефлексією

Груповий іспит (письмовий або усний)

- Вся група отримує однакову оцінку
- 3-6 учнів/група

Використовуйте наявні матеріали повторно, діліться ними зі своїми колегами для заощадження часу та зусиль (1)

Приклад списку хороших інструментів для онлайн-оцінювання:

9 способів оцінити навчання учнів в інтернеті [Доступно англійською мовою](#)

- Онлайн-вікторини
- Запитання щодо есе
- Вправи на перетягування
- Онлайн-інтерв'ю
- Моделювання діалогу
- Онлайн-опитування
- Ігрові методи
- Взаємооцінювання та рецензія
- Повідомлення на форумі

Використовуйте наявні матеріали повторно, діліться ними зі своїми колегами для заощадження часу та зусиль (2)

Ще один приклад порад та список інструментів для онлайн-оцінювання

[Доступно англійською мовою](#)

Поради щодо онлайн-оцінювання

- Враховуйте вік учнів. Чим вони молодші, тим простіший програмний продукт. Розгляньте можливість запропонувати множинний вибір замість вільної відповіді. Додайте зображення або відео, щоб і зацікавити учня, і включити іншу систему, відмінну від слів.
- Нехай учні проходять тест в автономному режимі, якщо вони не мають доступу до технологій.
- Дайте учню більше часу для проходження тесту в разі проблем із технологією або Wi-Fi.
- Якщо вам дійсно потрібно обмежити час для проведення тесту (випускний іспит), переконайтеся, що учні отримали достатньо попереджень, і, можливо, проведіть пробний тест, щоб вони могли протестувати платформу та поставити запитання заздалегідь.
- Якщо ви дозволяєте надавати відкриті відповіді, які автоматично оцінюються, обов'язково внесіть варіанти відповіді! Враховуйте орфографічні помилки, можливість додавати відповідь з артиклями та без них і багато чого іншого.

Список інструментів, у тому числі GoogleForms і Socrative